

Tegemoetkomingen vanwege temporisering AOW-leeftijd

Jos Gielink, datum 29-01-2020

Datum

29-01-2020

Auteur

Jos Gielink^[1]

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

JCDI

JCDI:ADS183854:1

Vakgebied(en)

Pensioenen (V)

Het Pensioenakkoord van 5 juni 2019 omvat niet alleen voorstellen voor een stelselherziening van het tweedepijlerpensioen. Er zijn ook maatregelen afgesproken om werkenden in staat te stellen op een gezonde wijze werkend hun pensioenleeftijd te halen. Als onderdeel van het pakket maatregelen inzake duurzame inzetbaarheid zijn afspraken gemaakt over de AOW-leeftijd. Voor de lange termijn is voorzien dat bij een stijging van de levensverwachting met een jaar, de AOW-leeftijd niet met een jaar maar met acht maanden zal stijgen. Voor de korte termijn zal de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar worden vertraagd. Daar zijn ook fiscale consequenties aan verbonden.

De regering heeft het hier bedoelde onderdeel van het brede pakket principeafspraken zeer voortvarend opgepakt. Volgens de bestaande wetgeving zou de AOW-leeftijd in 2020 worden verhoogd van 66 jaar en vier maanden naar 66 jaar en acht maanden en in 2021 naar 67 jaar. De AOW-leeftijd wordt nu echter in 2020 en 2021 bevroren op de huidige leeftijd van 66 jaar en vier maanden en vanaf 2022 stapsgewijs verhoogd tot 67 jaar in 2024.

Temporisering

Om te bewerkstelligen dat de bestaande wettelijke regeling omtrent de temporisering tijdig, dat wil zeggen vóór 1 juli 2019 werd aangepast, is het wetsvoorstel Temporisering verhoging AOW-leeftijd op 17 juni 2019 bij de Tweede Kamer ingediend, waarna het op 5 juli 2019 in het Staatsblad kon worden geplaatst.^[2]

Als gevolg van de nieuwe regeling wordt het tempo van de verhoging van de AOW-leeftijd vertraagd: in het nieuwe pad voor de stapsgewijze verhoging wordt de AOW-leeftijd van 67 jaar niet bereikt per 1 januari 2022, maar per 1 januari 2024. Pas vanaf 2025 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. Als gevolg van het wetsvoorstel zal voor bijna 1 miljoen mensen de AOW eerder ingaan dan oorspronkelijk voorzien.^[3] In 2020 zullen naar schatting 220.000 mensen vier tot acht maanden eerder de AOW-leeftijd bereiken. Omdat 55% van de mensen die te maken krijgen met de wijziging, werkt voorafgaande aan het bereiken van de AOW-leeftijd, heeft het wetsvoorstel potentieel een forse impact op de hoogte en de ingang van het aanvullend pensioen.

In de memorie van toelichting wordt het positieve inkomenseffect benadrukt van de verlaagde AOW-leeftijd voor de opname van het aanvullend werknemerspensioen. Omdat voor de groep werknemers waarvoor de temporisering effect heeft, de AOW eerder ingaat, kan het aanvullend pensioen later ingaan. Er zal dus sprake zijn van een verlaging van de actuariële korting; het aanvullend pensioen hoeft immers minder jaren te worden vervroegd. De temporisering leidt echter ook tot

(fiscale) problemen. Daarover gaat dit artikel.

Tijdelijke pensioen- en lijfrente-uitkeringen

De temporisering van de AOW-leeftijd kan zonder nadere voorziening tot fiscale onzuiverheid van tijdelijke pensioen- en lijfrente-uitkeringen leiden. Voor de vut- en prepensioenregelingen gold dat de tijdelijke uitkering diende te eindigen bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Hetzelfde geldt voor overbruggingspensioen en voor de overbruggingslijfrente. In verband met de verhogingen van de fiscale richtleeftijd vanaf 2014 van 65 jaar naar inmiddels 68 jaar, is in het besluit van 17 december 2013 onder voorwaarden goedgekeurd dat deze vut-rechten en prepensioenaanspraken mogen worden uitgekeerd tot uiterlijk de AOW-leeftijd van de betrokken gerechtigden.^[4]

Als gerechtigden gebruik hebben gemaakt van deze verlengingsmogelijkheid, heeft de verlaging van de AOW-leeftijd tot gevolg dat de uitkeringen een aantal maanden na het bereiken van de AOW-leeftijd doorlopen. Dit heeft weer tot gevolg dat de tijdelijke uitkering fiscaal onzuiver wordt en dat bijgevolg de waarde van de aanspraak met toepassing van art. 19b Wet LB 1964 als loon uit vroegere dienstbetrekking wordt belast en dat maximaal 20% revisierente verschuldigd is.

Om deze verregaande fiscale consequenties te voorkomen, is er een update van eerdergenoemd besluit uit 2013 verschenen.^[5] In deze update is goedgekeurd dat de belastingplichtige zonder fiscale consequenties kan kiezen om hetzij de einddatum van de (al dan niet ingegane) tijdelijke uitkering aan te passen aan de nieuwe AOW-leeftijd, dan wel de afgesproken einddatum ongewijzigd te laten. Deze goedkeuring geldt ook voor ingegane nabestaandenoverbruggingspensioenen. De zeven voorwaarden die in 2013 zijn gesteld aan de verlenging van de einddatum naar de AOW-datum blijven ongewijzigd van toepassing. Deze voorwaarden zijn logisch en vormen geen fiscale belemmering voor degenen die gebruik willen maken van de geboden keuzemogelijkheden.

De juridische en fiscale faciliteiten geven partijen de vrijheid om hiervan gebruik te maken, maar leiden voor de pensioen-, c.q. lijfrente-uitvoerder niet tot de verplichting om hieraan mee te werken. Met andere woorden, een uitvoerder is niet verplicht om mee te werken aan een verzoek van de gerechtigde om de eerder overeengekomen uitkeringsduur te herzien.

Hoog-laagconstructie

Ook voor het levenslange pensioen kan de verlaging van de AOW-leeftijd tot fiscale problemen leiden. Dit werd tijdens de parlementaire behandeling al onderkend. De PvdA, bij monde van Tweede Kamerlid Van Dijk, voorzag tijdens de mondelinge behandeling in de Tweede kamer een probleem voor de mensen die hun pensioen naar voren hebben gehaald en net voor de AOW-leeftijd zitten. Als zij de uitkering willen herzien in verband met de herziening van de AOW-leeftijd, is dit ingewikkeld. Minister Koolmees gaf desgevraagd aan dat hij geen problemen verwacht: 'Als die zich voordoen, dan lossen we die op tijd op.'^[6]

In de Eerste kamer werd door het CDA aandacht gevraagd voor een grote groep deelnemers waarvan het pensioen al is ingegaan of in de nabije toekomst moet ingaan, en waarbij een hoog-laagconstructie voor AOW-compensatie is afgesproken.^[7] De AOW-overbrugging moet eindigen bij het bereiken van de AOW-leeftijd. In deze gevallen loopt dan de AOW-compensatie te lang door, omdat de AOW-leeftijd eerder wordt bereikt dan voorzien tijdens het maken van de hoog-laagafpraak. Minister Koolmees heeft toegezegd dit zowel voor niet-ingegane als voor ingegane uitkeringen te zullen repareren. Hij verwees hierbij naar het feit dat dit ook is gebeurd toen de AOW-leeftijd enige jaren geleden werd verhoogd, waarbij deze destijds ook anders werd dan partijen hadden verwacht.^[8]

De gevraagde aanpassing is inmiddels uitgevoerd. In de Verzamelwet SZW 2020 is zowel voor de toepassing van de Pensioenwet als voor de Wet LB 1964 een voorziening ingevoerd. De gerechtigden hebben de volgende keuzes:

- de hoog-laagconstructie kan ongewijzigd worden voortgezet;
- de hoog-laagconstructie kan worden aangepast aan de nieuwe, verlaagde AOW-leeftijd.^[9]

Doorwerkverbod vervroegde ingang ouderdomspensioen

Volgens het beleid van de Belastingdienst is vervroegde ingang van het ouderdomspensioen fiscaal alleen toegestaan voor zover het arbeidzame leven naar evenredigheid wordt beëindigd.^[10] Het 'doorwerkverbod' is niet van toepassing in de laatste vijf jaar voordat de werknemer de AOW-leeftijd bereikt. De temporisering van de AOW-leeftijd heeft ook tot gevolg dat het pensioen eerder kan worden vervroegd, zo blijkt uit de V&A 19-008 van 17 december 2019.

Ten slotte

De temporisering van de verhoging van de AOW-leeftijd heeft een aantal juridische en fiscale knelpunten tot gevolg. In het besluit van 13 december 2019 heeft de Belastingdienst een welkome tegemoetkoming geboden voor de fiscale problemen die ontstaan in verband met de koppeling van het einde van de looptijd van tijdelijke pensioenen en lijfrenten aan de AOW-

leeftijd. De voorwaarden die hierbij worden gesteld, zijn logisch en zullen naar verwachting niet tot problemen leiden. In de Verzamelwet SZW 2020 is een oplossing geboden voor (vroeg)pensioengerechtigden die al eerder keuzes maakten rond vervroegde ingang en hoog-laagconstructies. Deze groep gerechtigden kan ervoor kiezen de uitkering zonder fiscaal nadelige consequenties te laten aanpassen aan de nieuwe AOW-leeftijd of niet.

Voetnoten

[\[1\]](#)

Mr. J.A. Gielink CPL is werkzaam bij Gielink *Pensioenrecht* B.V.

[\[2\]](#)

Staatsblad 2019, 246.

[\[3\]](#)

TK 2018-2019, 35 223, nr. 6, p. 4.

[\[4\]](#)

Besluit van 17 december 2013, nr. BLKB 20213/2201M.

[\[5\]](#)

Besluit van 13 december 2019, nr. 2019-0000024804, *Stcr.* 2019, 66199.

[\[6\]](#)

Handelingen TK 95-11-8.

[\[7\]](#)

Art. 18d, lid 4 Wet LB 1964.

[\[8\]](#)

EK 35223, Verslag EK 2018/2019, nr. 37, item 3 en 10.

[\[9\]](#)

Wijzigingen Artikel 63, lid 2 Pensioenwet en artikel 18d, lid 1 en lid 2 Wet op de loonbelasting 1964 op grond van artikel VA en artikel XVIII Verzamelwet SZW 2020, Stbl. 2019, 483.

[\[10\]](#)

Besluit 11 december 2018, nr. 2018-28514 (Verzamelbesluit pensioenen).